

STEL...

...dat we zouden praten met taliban

Het is weer eens bonje in het vechtkabinet Balkenende IV. Nu heeft PvdA-minister Guusje ter Horst (Binnenlandse Zaken) gezegd dat het Westen met de taliban moet gaan praten over vrede. Dat deed ze vorig jaar ook al. Toen kreeg ze naar eigen zeggen vreselijk op haar donder, maar toch herhaalt ze het nog maar een keer. Tot ergernis van minister van Buitenlandse Zaken Maxime Verhagen. 'Ieder zijn eigen toko', adviseert hij. 'Laat collega Ter Horst vooral onderhandelen met de politiebonden.'

De sfeer wordt er niet beter op, maar laten we eens kijken naar het idee van Ter Horst. Wie zijn die taliban ook al weer? Het is alweer een paar jaar geleden en dus misschien wat weggezaakt, maar een al te beste reputatie hebben ze niet. Toen ze Afghanistan nog regeerden was muziek verboden, dat leidt maar af van de boodschap van de Profeet. Net zoals film, literatuur, kaartsporten en vliegieren. Vrouwen mochten alleen op straat als het echt nodig was, en dan in een allesverhullende boerka. Onderwijs voor meisjes vonden de taliban dan ook niet nodig. Wel lieten ze religieuze politie patrouilleren met een schaar (voor te lange haren) en een stok (voor de rest) om overtreders op hun plichten te wijzen. Plegers van zware misdrijven werden niet zelden gestenigd of openbaar terechtgesteld in stadions.

Dat zouden dus nog pittige onderhandelingen worden. Laten we er voor het gemak van uitgaan dat de partijen het snel eens zijn over vrede, dan volgt de vraag hoe het verder moet met Afghanistan. En hoeveel concessies mogen de westerse onderhandelaars dan doen? Is het bespreekbaar dat meisjes niet meer naar school mogen? Of mogen de taliban dat in de gebieden die zij controleren zelf bepalen? Knappe onderhandelaars die dat uit komt leggen op een persconferentie in Washington of Brussel. ●

De rubriek *Stel...* verkent wat ook het nieuws had kunnen zijn. Reacties/suggesties: stel@depers.nl

Privacy 'Kamerleden zitten te slapen in Den Haag'

Hé, waar is die camera voor?

Dit kabinet is recordhouder **privacyschendende** maatregelen. Maar net als de Kamer weet het **nauwelijks** wat met de **technologie** allemaal kan.

Camil Driessen
Remco Tomesen
AMSTERDAM

'Ik ben van de stroming veiligheid boven privacy', zegt minister Guusje ter Horst. Ze zit dus prima op haar plek in dit kabinet. Met onder meer het elektronisch patiëntendossier (EPD), de centrale opslag van vingerafdrucken en de invoering van slimme energiemeters is het recordhouder privacybepalende maatregelen.

Dankzij die anti-privacyhouding is Ter Horst genomineerd voor een Big Brother Award, zo wordt vandaag bekendgemaakt. Het is een verkiezing van Nederlands grootste privacyschenders.

Snel en ondoordacht

'Ze zitten te slapen in Den Haag', vindt hoogleraar Bart Jacobs van de Radboud Universiteit Nijmegen. Hij vraagt zich hardop af of er überhaupt wel Kamerleden zijn die echt snappen wat er aan de hand is. 'Architecture is politics. Het maakt bij de kilometerheffing vanuit privacy-oogpunt nogal een verschil of die locatiegegevens naar een centraal punt worden gestuurd of juist in het kastje blijven dat vervolgens de berekening maakt. Daar is de politiek onvoldoende mee bezig, terwijl het juist zo politiek is.'

Het kabinet komt vaak met snelle, ondoordachte besluiten, bij een acute crisis', constateert privacyjurist Bart Schermer van de Universiteit van Leiden. 'Dat gebeurt bij de terreurdreiging, maar ook bij een falende jeugdzorg. De snelle politieke oplossing wordt dan gezocht in informatietechnologie, in databases. Maar daarmee los je het probleem nog niet op. Je kunt wel heel veel gegevens verzamelen, maar als veiligheidsdiensten niet samenwerken, kan een terrorist als nog in een vliegtuig komen.'

Wondermiddel

Het klinkt als een echo van het vernietigende rapport dat de Algemene Rekenkamer in 2007 uitbracht over de overheid en ict-projecten: technologie wordt als wondermiddel gezien, maar eigenlijk nauwelijks begrepen. Dat kost ons miljarden en gaat bovendien ten koste van de privacy.

Big Brother Awards

Bits of Freedom reikt op 5 februari de Big Brother Awards 2009 uit. Speciaal voor personen, bedrijven en overheden die de controle op burgers en inbreuken op privacy hebben bevorderd. De nominaties worden vandaag bekend op bigbrotherawards.nl. Deze wonderschone creaties dingen mee in de categorie Overheid:

- DNA-databank voor kinderen: Voor graffiti spuiten als kind kom je er al in. Bewaartijd 20 tot 30 jaar.
- Nieuwe paspoortwet: als enige in Europa creëert Nederland een landelijke vingerafdrukkendatabase.
- Centraal Informatiepunt Onderzoek Telecommunicatie: in 2008 werd 3 miljoen keer gekeken naar uw telecom- en internetdata.

Ambtenaren en politici weten nauwelijks wat het betekent om een centrale database, zoals voor vingerafdrucken, te hebben, ziet ook Jan Friso Groote, hoogleraar informatica en betrokken bij overheids ict-projecten. 'Ze hebben geen gevoel hoe snel daar in gezocht kan worden. Hoe precies dat kan. En ze beseffen niet dat de kans groot is dat er menselijke fouten mee gemaakt kunnen worden.' Eigenlijk weet de Tweede Kamer zelf

ook maar al te goed dat ze te weinig weet van technologie. Een ict-werkgroepje zei vorige zomer dat het daarom het kabinet niet goed kan controleren. En dus geen goed weerwoord heeft als er discussie is over de invoering van een centrale database voor vingerafdrucken van een kinddossier. Wellicht een verklaring waarom Kamerleden destijds zonder veel weerwoord instemden met de database. Bij andere onderwerpen waar Kamer-

leden weinig verstand van hebben, is er vaak nog een lobby die ze voedt met kennis, adviezen en alternatieven voor kabinetsvoorstellen. Denk aan de medicijn- en vleeslobby.

Maar op privacygebied is daarvan nog geen sprake. 'Er is geen privacylobby waarbij Kamerleden van alles krijgen ingefluisterd', zegt Schermer. Vooruit, er is wel het College Bescherming Persoonsgegevens, dat mag adviseren over conceptwetsvoorstellen. Maar als dat, net als bij de paspoortwet, zeer kritisch is en vervolgens door kabinet en Kamerleden wordt genegeerd, heeft het weinig impact.

Korte lijnen

Technologiebedrijven als Accenture en Cap Gemini hebben wel korte lijnen met ambtenaren en politici. Zij ontwikkelen de snelle oplossingen waar naar wordt gezocht en zorgen dat die op allerlei manieren onder de aandacht komen. Een veel sterkere kracht dan de anti-privacyklereken.

Ondertussen dringen databases en controletechnologieën steeds dieper door in de maatschappij. Het is onduidelijk of ze ook effect hebben. Is Nederland bijvoorbeeld veiliger geworden door het centraal opslaan van telefoon- en internetgegevens?

En hoe meer gegevens je opslaat, hoe groter de kans dat ze in verkeerde handen vallen, door ambtenaren die een usb-stick verliezen of hackers. Dat laatste wordt anoniem bevestigd door verschillende leden van de overheid werkende computerexperts.

Open register

Volgens hoogleraar Jacobs kun je 'er donder op zeggen' dat de databases gebruikt gaan worden voor andere doeleinden dan waarvoor ze gemaakt zijn. *Function creep* heet dat.

Neem het nieuwe paspoort. Europa stelde verplicht om er vingerafdrucken in te zetten vanwege fraude. Vervolgens besloot Nederland als enige om die vingerafdrucken vast te leggen in een centrale database. Opsporingsdiensten krijgen in uitzonderlijke gevallen toegang. Maar, zegt Jacobs: 'Als er ooit een aanslag komt kun je erop rekenen dat die toegang wordt verruimd, zodat de database een open kentekenregister voor burgers wordt.' ●

Oproep Wilders 'STEM OP LEEFBAAR'

PVV-leider Geert Wilders roept zijn achterban in Rotterdam op tijdens de gemeenteraadsverkiezingen te stemmen op Leefbaar Rotterdam. Als Wilders zelf in de Maasstad zou wonen, zou hij kiezen voor lijsttrekker Marco Pastors van die partij. De PVV doet op 3 maart niet aan de verkiezingen in Rotterdam mee. Wilders wijst erop dat Leefbaar Rotterdam niet gelijk is aan de PVV, maar wel in de buurt van zijn partij komt.

Afghanistan-conferentie PLAN OM TALIBAN AF TE KOPEN

Er bestaat een plan om de taliban circa 500 miljoen dollar te bieden in een poging hen te bewegen de wapens neer te leggen. Dat meldde de Arabische nieuwsvierder Al Jazeera gisteren. Het plan van Groot-Brittannië, de VS en Japan circuleert in aanloop naar een internationale conferentie over de toekomst van Afghanistan, die vandaag in Londen plaatsvindt. Deel van het geld zou worden besteed aan de opbouw van dorpen van de taliban en aansluitende wegen. De taliban hebben de conferentie af-

gedaan als tijdverspilling. 'Er zijn in het verleden vergelijkbare conferenties geweest, die de problemen van Afghanistan niet hebben verholpen', liet de radicaal-islamitische beweging weten. In de ogen van de taliban is het doel van de top vooral verlening van de 'bezetting van Afghanistan'. Alleen het vertrek van de buitenlandse militairen kan de problemen oplossen, aldus de groepering. Iran heeft afgezegd voor de top, omdat het enkel zou gaan om de militaire aanwezigheid in Afghanistan.

Verzoek VS 'BLIJF A.U.B. IN URUZGAN'

De Amerikaanse NAVO-ambassadeur Ivo Daalder heeft er gisteren nogmaals op aangedrongen dat Nederland zijn militairen dit jaar niet terugtrekt uit de Afghaanse provincie Uruzgan. Volgens hem is 2010 een cruciaal jaar, waarin een maximale inspanning in het gebied is vereist. Nederland heeft eerder gezegd zijn militairen in augustus dit jaar weg te halen. Coalitiepartner PvdA wil daaraan vasthouden.

Geen tapas meer voor hem

Een van de meest gezochte maffiabazen van Italië, Paolo di Mauro, is gisteren opgepakt in de Spaanse stad Barcelona.

Kan altijd nog kouder

Oostenrijk heeft de koudste nacht in dertien jaar gehad. In de gemeente Gars am Kamp werd dinsdagnacht min 27,6 graden gemeten.

Broodje gebakken hond

Het eten van honden- en kattenvlees wordt mogelijk verboden in China. Ook daar zijn dierenbeschermers steeds actiever.

STEL...

...dat we zouden praten met taliban

Het is weer eens bonje in het vechtkabinet Balkenende IV. Nu heeft PvdA-minister Guusje ter Horst (Binnenlandse Zaken) gezegd dat het Westen met de taliban moet gaan praten over vrede. Dat deed ze vorig jaar ook al. Toen kreeg ze naar eigen zeggen vreselijk op haar donder, maar toch herhaalt ze het nog maar een keer. Tot ergernis van minister van Buitenlandse Zaken Maxime Verhagen. 'Ieder zijn eigen toko', adviseert hij. 'Laat collega Ter Horst vooral onderhandelen met de politiebonden.'

De sfeer wordt er niet beter op, maar laten we eens kijken naar het idee van Ter Horst. Wie zijn die taliban ook al weer? Het is alweer een paar jaar geleden en dus misschien wat weggezaakt, maar een al te beste reputatie hebben ze niet. Toen ze Afghanistan nog regeerden was muziek verboden, dat leidt maar af van de boodschap van de Profeet. Net zoals film, literatuur, kaartsporten en vliegieren. Vrouwen mochten alleen op straat als het echt nodig was, en dan in een allesverhullende boerka. Onderwijs voor meisjes vonden de taliban dan ook niet nodig. Wel lieten ze religieuze politie patrouilleren met een schaar (voor te lange haren) en een stok (voor de rest) om overtreders op hun plichten te wijzen. Plegers van zware misdrijven werden niet zelden gestenigd of openbaar terechtgesteld in stadions.

Dat zouden dus nog pittige onderhandelingen worden. Laten we er voor het gemak van uitgaan dat de partijen het snel eens zijn over vrede, dan volgt de vraag hoe het verder moet met Afghanistan. En hoeveel concessies mogen de westerse onderhandelaars dan doen? Is het bespreekbaar dat meisjes niet meer naar school mogen? Of mogen de taliban dat in de gebieden die zij controleren zelf bepalen? Knappe onderhandelaars die dat uit komt leggen op een persconferentie in Washington of Brussel. ●

De rubriek *Stel...* verkent wat ook het nieuws had kunnen zijn. Reacties/suggesties: stel@depers.nl

Privacy 'Kamerleden zitten te slapen in Den Haag'

Hé, waar is die camera voor?

Dit kabinet is recordhouder **privacyschendende** maatregelen. Maar net als de Kamer weet het **nauwelijks** wat met de **technologie** allemaal kan.

Camil Driessen
Remco Tomesen
AMSTERDAM

'Ik ben van de stroming veiligheid boven privacy', zegt minister Guusje ter Horst. Ze zit dus prima op haar plek in dit kabinet. Met onder meer het elektronisch patiëntendossier (EPD), de centrale opslag van vingerafdrukken en de invoering van slimme energiemeters is het recordhouder privacybepalende maatregelen.

Dankzij die anti-privacyhouding is Ter Horst genomineerd voor een Big Brother Award, zo wordt vandaag bekendgemaakt. Het is een verkiezing van Nederlands grootste privacyschenders.

Snel en ondoordacht

'Ze zitten te slapen in Den Haag', vindt hoogleraar Bart Jacobs van de Radboud Universiteit Nijmegen. Hij vraagt zich hardop af of er überhaupt wel Kamerleden zijn die echt snappen wat er aan de hand is. 'Architecture is politics. Het maakt bij de kilometerheffing vanuit privacy-oogpunt nogal een verschil of die locatiegegevens naar een centraal punt worden gestuurd of juist in het kastje blijven dat vervolgens de berekening maakt. Daar is de politiek onvoldoende mee bezig, terwijl het juist zo politiek is.'

Het kabinet komt vaak met snelle, ondoordachte besluiten, bij een acute crisis', constateert privacyjurist Bart Schermer van de Universiteit van Leiden. 'Dat gebeurt bij de terreurdreiging, maar ook bij een falende jeugdzorg. De snelle politieke oplossing wordt dan gezocht in informatietechnologie, in databases. Maar daarmee los je het probleem nog niet op. Je kunt wel heel veel gegevens verzamelen, maar als veiligheidsdiensten niet samenwerken, kan een terrorist als nog in een vliegtuig komen.'

Wondermiddel

Het klinkt als een echo van het vernietigende rapport dat de Algemene Rekenkamer in 2007 uitbracht over de overheid en ict-projecten: technologie wordt als wondermiddel gezien, maar eigenlijk nauwelijks begrepen. Dat kost ons miljarden en gaat bovendien ten koste van de privacy.

Big Brother Awards

Bits of Freedom reikt op 5 februari de Big Brother Awards 2009 uit. Speciaal voor personen, bedrijven en overheden die de controle op burgers en inbreuken op privacy hebben bevorderd. De nominaties worden vandaag bekend op bigbrotherawards.nl. Deze wonderschone creaties dingen mee in de categorie Overheid:

- DNA-databank voor kinderen: Voor graffiti spuiten als kind kom je er al in. Bewaartijd 20 tot 30 jaar.
- Nieuwe paspoortwet: als enige in Europa creëert Nederland een landelijke vingerafdrukkendatabase.
- Centraal Informatiepunt Onderzoek Telecommunicatie: in 2008 werd 3 miljoen keer gekeken naar uw telecom- en internetdata.

Ambtenaren en politici weten nauwelijks wat het betekent om een centrale database, zoals voor vingerafdrukken, te hebben, ziet ook Jan Friso Groote, hoogleraar informatica en betrokken bij overheids ict-projecten. 'Ze hebben geen gevoel hoe snel daar in gezocht kan worden. Hoe precies dat kan. En ze beseffen niet dat de kans groot is dat er menselijke fouten mee gemaakt kunnen worden.' Eigenlijk weet de Tweede Kamer zelf

ook maar al te goed dat ze te weinig weet van technologie. Een ict-werkgroepje zei vorige zomer dat het daarom het kabinet niet goed kan controleren. En dus geen goed weerwoord heeft als er discussie is over de invoering van een centrale database voor vingerafdrukken van een kinddossier. Wellicht een verklaring waarom Kamerleden destijds zonder veel weerwoord instemden met de database. Bij andere onderwerpen waar Kamer-

leden weinig verstand van hebben, is er vaak nog een lobby die ze voedt met kennis, adviezen en alternatieven voor kabinetsvoorstellen. Denk aan de medicijn- en vleeslobby.

Maar op privacygebied is daarvan nog geen sprake. 'Er is geen privacylobby waarbij Kamerleden van alles krijgen ingefluisterd', zegt Schermer. Vooruit, er is wel het College Bescherming Persoonsgegevens, dat mag adviseren over conceptwetsvoorstellen. Maar als dat, net als bij de paspoortwet, zeer kritisch is en vervolgens door kabinet en Kamerleden wordt genegeerd, heeft het weinig impact.

Korte lijnen

Technologiebedrijven als Accenture en Cap Gemini hebben wel korte lijnen met ambtenaren en politici. Zij ontwikkelen de snelle oplossingen waar naar wordt gezocht en zorgen dat die op allerlei manieren onder de aandacht komen. Een veel sterkere kracht dan de anti-privacyklere.

Ondertussen dringen databases en controletechnologieën steeds dieper door in de maatschappij. Het is onduidelijk of ze ook effect hebben. Is Nederland bijvoorbeeld veiliger geworden door het centraal opslaan van telefoon- en internetgegevens?

En hoe meer gegevens je opslaat, hoe groter de kans dat in verkeerde handen vallen, door ambtenaren die een usb-stick verliezen of hackers. Dat laatste wordt anoniem bevestigd door verschillende leden van de overheid werkende computerexperts.

Open register

Volgens hoogleraar Jacobs kun je 'er donder op zeggen' dat de databases gebruikt gaan worden voor andere doeleinden dan waarvoor ze gemaakt zijn. *Function creep* heet dat.

Neem het nieuwe paspoort. Europa stelde verplicht om er vingerafdrukken in te zetten vanwege fraude. Vervolgens besloot Nederland als enige om die vingerafdrukken vast te leggen in een centrale database. Opsporingsdiensten krijgen in uitzonderlijke gevallen toegang. Maar, zegt Jacobs: 'Als er ooit een aanslag komt kun je erop rekenen dat die toegang wordt verruimd, zodat de database een open kentekenregister voor burgers wordt.' ●

Oproep Wilders 'STEM OP LEEFBAAR'

PVV-leider Geert Wilders roept zijn achterban in Rotterdam op tijdens de gemeenteraadsverkiezingen te stemmen op Leefbaar Rotterdam. Als Wilders zelf in de Maasstad zou wonen, zou hij kiezen voor lijsttrekker Marco Pastors van die partij. De PVV doet op 3 maart niet aan de verkiezingen in Rotterdam mee. Wilders wijst erop dat Leefbaar Rotterdam niet gelijk is aan de PVV, maar wel in de buurt van zijn partij komt.

Afghanistan-conferentie PLAN OM TALIBAN AF TE KOPEN

Er bestaat een plan om de taliban circa 500 miljoen dollar te bieden in een poging hen te bewegen de wapens neer te leggen. Dat meldde de Arabische nieuwssender Al Jazeera gisteren. Het plan van Groot-Brittannië, de VS en Japan circuleert in aanloop naar een internationale conferentie over de toekomst van Afghanistan, die vandaag in Londen plaatsvindt. Deel van het geld zou worden besteed aan de opbouw van dorpen van de taliban en aansluitende wegen. De taliban hebben de conferentie af-

gedaan als tijdverspilling. 'Er zijn in het verleden vergelijkbare conferenties geweest, die de problemen van Afghanistan niet hebben verholpen', liet de radicaal-islamitische beweging weten. In de ogen van de taliban is het doel van de top vooral verlening van de 'bezetting van Afghanistan'. Alleen het vertrek van de buitenlandse militairen kan de problemen oplossen, aldus de groepering. Iran heeft afgezegd voor de top, omdat het enkel zou gaan om de militaire aanwezigheid in Afghanistan.

Verzoek VS 'BLIJF A.U.B. IN URUZGAN'

De Amerikaanse NAVO-ambassadeur Ivo Daalder heeft er gisteren nogmaals op aangedrongen dat Nederland zijn militairen dit jaar niet terugtrekt uit de Afghaanse provincie Uruzgan. Volgens hem is 2010 een cruciaal jaar, waarin een maximale inspanning in het gebied is vereist. Nederland heeft eerder gezegd zijn militairen in augustus dit jaar weg te halen. Coalitiepartner PvdA wil daaraan vasthouden.

Geen tapas meer voor hem

Een van de meest gezochte maffiabazen van Italië, Paolo di Mauro, is gisteren opgepakt in de Spaanse stad Barcelona.

Kan altijd nog kouder

Oostenrijk heeft de koudste nacht in dertien jaar gehad. In de gemeente Gars am Kamp werd dinsdagnacht min 27,6 graden gemeten.

Broodje gebakken hond

Het eten van honden- en kattenvlees wordt mogelijk verboden in China. Ook daar zijn dierenbeschermers steeds actiever.